

УДК: 576.852.211-036.22:575.191.001.5(477)

№ держреєстрації 0116U000190

Інв. №

Національна академія медичних наук України
Державна установа «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології
ім. Ф. Г. Яновського Національн
ої академії медичних наук України»
(НІФП НАМНУ)

10, вулиця Миколи Амосова, м. Київ, 03038, тел.: 275 04 02, факс: 275 21 18

E-mail: secretar@ifp.kiev.ua

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НІФП НАМНУ,
академік НАМН України,
д-р мед. наук, професор

_____ Ю. І. Фещенко

19.12.2018

З В І Т

ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ
за договором від 15.01.2018 р. № 33.ПЗ/2018/337

ПРОВЕСТИ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНЕ І МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНЕ
ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ХІМІОРЕЗИСТЕНТНИХ
ШТАМІВ M. TUBERCULOSIS В УКРАЇНІ
(остаточний)
А.16.07

Заст. директора з наукової
та науково-організаційної роботи,
д-р мед. наук, професор

13.12.2018

В. М. Мельник

Керівник НДР,
завідувач лабораторії
мікробіології,
д-р мед. наук, доцент

12.12.2018

О. А. Журило

2018

Рукопис закінчено 12 грудня 2018 р.
Результати роботи розглянуто Вченою Радою НІФП НАМНУ, протокол від
18 грудня 2018 р. № 12

РЕФЕРАТ

Звіт про НДР: 214 с., 12 рис., 38 табл., 4 дод., 115 джерел.

ГЕНО-ФЕНОТИПІЧНА ДІАГНОСТИКА, ТУБЕРКУЛЬОЗ

Об'єкт дослідження – штами МБТ від хворих на туберкульоз легень.

Мета роботи – отримання надійної та репрезентативної інформації щодо циркуляції і медикаментозної стійкості МБТ в Україні серед хворих з новими випадками та випадками повторного лікування з використанням сучасних фенотипічних і молекулярно-генетичних методів досліджень.

Методи дослідження – генетичні, мікробіологічні, статистичні, апаратура: система ВАСТЕС MGIT 960 та молекулярно-генетичні системи.

Встановлено високий рівень циркуляції MDR-штамів МБТ серед хворих з новими випадками – 24,1 % і у хворих з рецидивами – 58,1 %. Виявлені високі рівні резистентності до протитуберкульозних препаратів (ПТП) 1-го ряду, в першу чергу ізоніазиду – 37,3 % і рифампіцину – 25,1 % та одночасної медикаментозної стійкості МБТ до 3-х і 4-х ПТП 1-го ряду. Штами МБТ з розширеною резистентністю склали 11,2 % і пре-розширеною резистентністю – 52,8 %. Створена колекція з 1550 штамів МБТ.

Встановлено, що у хворих з вперше діагностованим туберкульозом легень за допомогою VNTR-ETR методу генотипування по ETR локусах були виявлені штами МБТ сімейства Beijing (52,5 %) (штами із профілем 42435 склали 42,5 % від 360 проаналізованих ізолятів). Визначено, що за SNP-генетичними профілями досліджених штамів МБТ структура популяції представлена штамми МБТ з домінуванням штамів першої принципової генетичної групи (ПГГ-1). 183 ізоляти (50,8 %) були віднесені до ПГГ-1 (штами сімейства Beijing склали абсолютну більшість – 48,4 % від усіх проаналізованих ізолятів і 95,1 % від кількості штамів, що належать до ПГГ-1), 135 ізолятів (37,5 %) – до ПГГ-2 (LAM – 15,9 %, Harlem – 4,2 %, Ural/Uganda – 5,0 %, Cameroon – 5,8 % від усіх проаналізованих ізолятів) і 42 ізоляти (14,1 % від усіх проаналізованих ізолятів) – до ПГГ-3. В структурі МС штамів МБТ MDR-варіанти збудника туберкульозу частіше за все зустрічалися серед штамів сімейства Beijing (ПГГ-1) – 42,5 %.

Створені алгоритми лабораторної діагностики туберкульозу на різних рівнях надання протитуберкульозної допомоги населенню України і лабораторної діагностики туберкульозу з використанням нової молекулярно-генетичної системи Gene Xpert MTB/RIF Ultra. Розроблений критерій оцінки резистентності мікобактерій туберкульозу до канаміцину в рідкому живильному середовищі Міддлбрук 7H9 в системі ВАСТЕС MGIT 960.

Інформація щодо впровадження: підготовлено 4 проекту Наказу МОЗ України, отримано 0 патентів, опубліковано 0 монографій, 13 наукових робіт, 0 методичних рекомендацій, 1 посібник для лікарів, 2 інформаційних листи, підготовлено 3 нововведення, зроблено 87 наукових доповідей, проведено 32 курс інформації та стажування, отримано 10 актів впровадження.

Сфера застосування – фтизіатрія.

Умови одержання звіту: за договором. НІФП НАМНУ, 10, вулиця Миколи Амосова, м. Київ, 03038.